

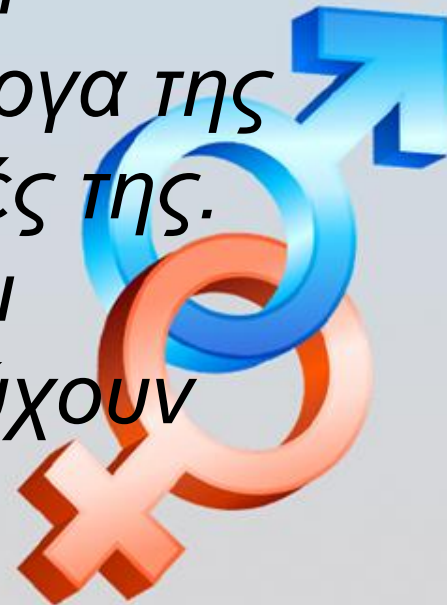
Έμφυλες Ταυτότητες και Εκπαίδευση

(Μάθημα 2
Ιστορικές και Μεθοδολογικές
Οπτικές)

- 18^{ος} αιώνας: η Γαλλική Επανάσταση
Κεντρικό Σύνθημα: Ελευθερία, Ισότητα,
Αδελφσύνη
- Ρουσσώ κοινωνικός προορισμό των
δύο φύλων

*«αδυνατεί να συλλάβει αφηρημένες και
θεωρητικές αλήθειες και αρχές και
αξιώματα της επιστήμης. [...] Τα έργα της
ευφυΐας ξεπερνούν τις δυνατότητές της.
[...] Δεν έχουν αρκετή ακρίβεια και
προσοχή [οι γυναίκες] για να επιτύχουν
στις επιστήμες».*

- John Locke η γυναίκα βρίσκεται σε κατώτερη θέση από τον άνδρα λόγω της κοινωνίας.
- Όμως η γυναικεία φύση παραμένει διαφορετική από αυτή του άνδρα. Υπάρχουν διαφορετικές αρετές που τους χαρακτηρίζουν
- Ίδιους στόχους και τις εκπαιδευτικές πρακτικές για τα δυο φύλα κατά την **πρώτη** εκπαίδευση. Μετά διαφοροποίηση με βάση τον κοινωνικό τους ρόλο.

19^{ος} αιώνας και εξής στην Ελλάδα

- Οικονομία: Πρωτόγονη αγροτική. Πολλά χέρια. Κορίτσια = Κατάρα λόγω προίκας

- Ειδική κατεύθυνση στην εκπαίδευση των Κ. λόγω εμποδίων (παγιωμένη νοοτροπία για τη θέση των Γ. στην κοινωνία, Οθωμανική και Εκκλησιαστική παράδοση)

- Σκοπός της εκπαίδευσης των Κ.: η βελτίωση του ρόλου της γυναίκας ως θυγατέρας, συζύγου, μητέρας και οικονόμου → εκπαίδευση: άχρηστη πολυτέλεια.

- Όπου όμως υπήρχε έντονη επιρροή των Φαναριωτών (πλούσιοι και μορφωμένοι που ήθελαν να προστατεύσουν και να αναδείξουν την τάξη τους) → Εκπαίδευση Κ. με οικοδιδασκάλους ή σε μοναστήρια (ιδιωτική εκπαίδευση)

Δυνατότητες Εκπαίδευσης των Γ.

- Αρχές 19ου → Βελτίωση θέσης (βλ. Μαρτινέγκου, Καΐρη)
- Κοραΐς → και άνδρες και γυναίκες επίσης πρέπει να παιδεύονται την παιδείαν ταύτην χωρίς πρόφασιν καμμίαν
- Αθήνα 1825 → «Παρθενών» (1^ο εξωμοναστηριακό σχολείο για Κ.)

- Δάσκαλοι κυρίως με μόρφωση στη Δύση και Ιεραπόστολοι.
- Όμως, δεν επιδίωξαν την πλήρη εξομοίωση της γυναικείας εκπαίδευσης με την ανδρική

Δημοτική Εκπαίδευση

- Καποδίστριας 30 Μαρτίου 1827
- 1834: πρωτοβάθμια-Δημοτική εκπαίδευση Κ. αναγνωρίζεται ως δικαίωμα και γίνεται υποχρεωτική
- Όμως: χωριστά σχολεία (ίδρυση από τους δήμους) αλλά και συνεκπαίδευση (εξαίρεση 1852)
- Θηλέων μόνο εκεί όπου ήταν δυνατό

- Διαφορετικό αναλυτικό πρόγραμμα ←
Διαφορετική φύση και «περιορισμένη»
νοητική ικανότητα

1890 και μετά

- Εκπαίδευση Γ. → Νόημα → Θεμέλια για άρση ανισοτήτων
- Αίτημα → παροχής ενιαίας δημόσιας παιδείας
- Νόμος του 1892 → <75 μαθητές → 1 δημοδιδάσκαλος → Τα αρρένων γίνανε μικτά → Ενιαίο εκπαιδευτικό σύστημα (παράλληλα με τα θηλέων και αρρένων)

Μέση Εκπαίδευση

- 1831-1836: Ανώτερα σχολεία για Κ.
- 1836: Παρθεναγωγεία (ή Διδασκαλεία) και εργαστήρια (τεχνική εκπαίδευση)

- Ιδιωτικά με υψηλά δίδακτρα

- Το μόνο αποδεκτό επάγγελμα για Κ.:
Δασκάλα (με δίπλωμα από Διδασκαλεία ή
Ελληνικά Σχολεία Θηλέων)
- Διδασκαλείο Φιλεκπαιδευτικής Εταιρείας
όπου με υποτροφίες φοιτούν άπορα Κ.

**Σχολείο Θηλέων
Κέρκυρα 1870**

**Ελληνικό Σχολείο
Αρρένων 1867**

Μαθήματα	A	B	Γ	Σύνολο	A	B	Γ	Σύνολο
Ιερά Ιστορία	2	2	3	7	3	2	2	7
Ελληνικά	9	9	9	27	19	15	15	49
Αριθμητική	3	2	2	7	4	4	4	12
Γεωγραφία	2	2	2	6	2	2	2	6
Ιστορία	2	3	3	8	-	2	3	5
Γαλλικά	5	5	5	15	-	2	3	5
Φυσική	-	-	3	3	-	-	-	-
Ιχνογραφία	2	2	2	6	-	-	-	-
Οικιακή Οικονομία	-	-	2	2	-	-	-	-
Καλλιγραφία	2	2	-	4	2	2	-	4
Ωδική	2	2	2	6	-	-	-	-
Λατινικά	-	-	-	-	-	-	2	2
Σύνολο	29*	29*	33*	91	30	30	31	91

* Εργόχειρα
και ραπτική
κατά τας
λοιπάς
εργασίμους
ώρας

- Βασικός σκοπός εκπαίδευσης:
Προετοιμασία για καθήκοντα στο σπίτι και στην οικογένεια
- Καθορίζεται από:
  - A) ψυχικές και σωματικές δυνάμεις → στερεότυπα
  - B) φυσικός προορισμός των γυναικών ως σύζυγοι και μητέρες.

- Μικρότερη διάρκεια σπουδών
- Α: 3χρονο Ελληνικό Σχολείο και 4χρονο Γυμνάσιο
- Κ: 4-6 χρόνια ανάλογα το σχολείο (συνήθως 5 χρόνια)

Η εκπαίδευση των κοριτσιών στον 20^ο αιώνα

- Νομοσχέδια Τσιριμώκου- Γληνού(1909):
  1. Υποχρεωτικής εκπαίδευση: 6 χρόνια
  2. Αντικατάσταση Ελληνικού σχολείου με τριετές Αστικό σχολείο.
  3. 6ετές Γυμνάσιο με δύο κύκλους: 2 χρόνια κοινά μαθήματα και μετά χωρισμός σε θεωρητικό (φιλολογικό) και πραγματικό (θετικό)
  4. Κατάργηση διδασκαλίας Αρχαίων Δημοτικό και αντικατάσταση με καθαρεύουσα

- Θετικά στοιχεία
  - ✓ έμμεση άρση της συνεκπαίδευσης
  - ✓ αντικατάσταση των Παρθεναγωγείων με τα αστικά σχολεία θηλέων που προετοίμαζαν για μέσες επαγγελματικές σχολές

- 1909: Ίδρυση Αστικών σχολών Θηλέων
(δημόσια σχολεία επαγγελματικού χαρακτήρα)
- Σκοπός: Συμπληρωματική μόρφωση μετά το 6τάξιο Δημοτικό. ΌΧΙ πρόσβαση στα πανεπιστήμια.

Μεταρρύθμιση 1929-30

- Εξομοίωση δημοτικής εκπαίδευσης Α. και Κ.
- Συνεκπαίδευση → περισσότερα Κ. στα σχολεία
- 4τάξια Παρθεναγωγεία
- 6τάξια Γυμνάσια που οδηγούν στο πανεπιστήμιο

- Απαγόρευση συνεκπαίδευσης στη Δευτεροβάθμια (ανάγκη διατήρησης του προορισμού της γυναίκας) → Μείωση Κ. λόγω έλλειψης σχολείων

Μεταρρύθμιση 1964

- Καθιέρωση 9χρονης υποχρεωτικής φοίτησης και για τα δύο φύλα
- κοινό και το αναλυτικό πρόγραμμα των μαθημάτων (εξαίρεση «καθαρά γυναικεία» μαθήματα)

Μεταρρύθμιση 1976

- Επαναφορά κατάστασης του 1964, μετά τη Χούντα
- Επίσημη κατάργηση σχολείων θηλέων
  - ✓ Μαζικότερη φοίτηση Κ.
  - 9χρονης υποχρεωτικής
  - Κατάργηση εισαγωγικών για λύκειο (1982)

Γυναίκες στα πανεπιστήμια

- Παρθεναγωγεία: δεν είναι ισότιμα με τα σχολεία των αγοριών (Γυμνάσια και Ελληνικά Σχολεία)
- Κ.: δεν διδάσκονται όλα τα απαιτούμενα μαθήματα

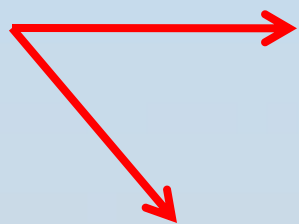

- Δεν εισάγονται στα πανεπιστήμια

- Ελληνίδες σε πανεπιστήμια του εξωτερικού

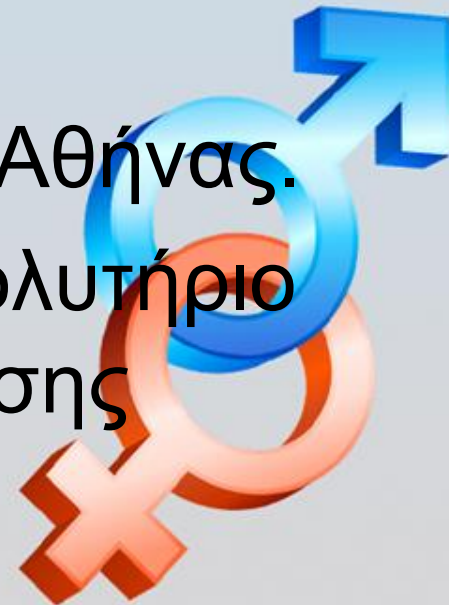
Σεβαστή Καλλισπέρη

(φιλοσοφική Σορβώνης)

Μαρία Καλαπαθάκη

(Ιατρική Σορβώνης)

- 1890: Πρώτη φοιτήτρια στο Παν. Αθήνας.
- 1895: Κ. ειδικές εξετάσεις για απολυτήριο γυμνασίου άρα δυνατότητα φοίτησης

- 1910-20: Αύξηση αριθμού Κ. στα πανεπιστήμια
- 1926-38: 10% Γ.
- 1958-63: 20% Γ.
- 1986-91: 50% Γ.
- Σήμερα: 60% Γ.

- **Μάθημα χειροτεχνίας, Οικοκυρική και Επαγγελματική Σχολή, Ένωσις των Ελληνίδων [1897-1899;]**

- **Μάθημα μαγειρικής**

- Από τα σχολεία της Φιλεκπαιδευτικής Εταιρείας.

